

استفتائات وقف

از مقام معظم رهبری (دام الله ظلّه)

استفتاء: شخصی وصیت نموده اموالش در دست فرزندانش باشد و سود حاصل آن را وقف روضه خوانی سید الشهداء علیهم السلام نموده، آیا این مورد شامل تمام اموال نامبرده می شود یا فقط از ثلث مال حق وقف و وصیت را داشته است. ضمناً وارثین وقفنامه و وصیتنامه پدرشان را امضاء نموده اند.

بسمه
وقف مزبور صحیح نیست، و حکم وصیت را دارد
که در ثلث ترک نافذ است و در زائد بر ثلث
موقوف است با اجازه در نه، و چنانچه
اجازه کرده باشند باید بر طبق آن
عمل کنند و نمی توانند از اجازه خود
برگردند، و اگر اینها

بسمه تعالی

وقف مزبور صحیح نیست، و حکم وصیت را دارد که در ثلث ترک نافذ است و در زائد بر ثلث موقوف است به اجازه ورثه، و چنانچه اجازه کرده باشند باید بر طبق آن عمل کنند و نمی توانند از اجازه خود برگردند، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: قطعه زمین و ساختمانی بوده که وقف حسینییه شده است که در سال ۱۳۵۳ بنا گردیده است. این ساختمان به مدت پنج سال در اختیار بانک بوده و قرار شده که در سال ۱۳۵۸ تخلیه کنند ولی بعد از انقلاب تخلیه که نکردند هیچ بعد از پیگیری های فراوان با زور و اجبار در سال ۱۳۶۷ بعد از ۱۴ سال استفاده از ساختمان و پرداخت اجاره بسیار ناچیزی و بدون سرقفلی به قیمت یک میلیون

و دویست هزار تومان آن را خریداری کردند. شایان ذکر است که وقف بعد از واگذاری بوده به امید اینکه ساختمان مذکور تخلیه خواهد شد.

حال از حضرتعالی استدعا داریم با اجبار در فروش و موقوفه بودن آن تکلیف ما را مرقوم فرمایید.

بِسْمِ
واقف اگر زمین را وقف کرده که همان حسینیه بنا کنند و خود متولی
شروع یا فرزندان داده، هر گونه تصرفی که برخلاف حسینیه باشد در
آن جایز نیست و اگر زمین را وقف نموده که منافع آن خرج حسینیه
کنند تصرف جایز است ولی هر گونه تصرفی که منافع آن خارج از نظر
متولی شروع و صلاح وقف باشد در غیر این صورت تصرف حکم
غصب را دارد و فروش متولی در حکم جایز نیست ولی ما متولی هستیم باید
در دادگاه، صرف نظر شود.

بسمه تعالی

- ۱۱ واقف اگر زمین را وقف کرده که در آن حسینیه بنا کنند و تحویل متولی شرعی یا عزاداران داده، هر گونه تصرفی که برخلاف حسینیه باشد در آن جایز نیست و اگر زمین را وقف نموده که منافع آن خرج حسینیه کنند تصرف جایز است ولی هر گونه تصرف در آن باید زیر نظر متولی شرعی و صلاح وقف باشد و در غیر این صورت تصرف حکم غصب را دارد و فروش موقوفه هم جایز نیست ولی مسائل اختلافی باید در دادگاه حل و فصل شود.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: مدیر مدرسه علمیه که از طرف متولی مدرسه منصوب است استماع رادیوهای خارجی

را ممنوع دانسته و استفاده از برق مدرسه را در این مورد حرام و گاهی هم استدلال می‌نماید که این رادیوها تحلیلاتش بر ضد جمهوری اسلامی می‌باشد.

با توجه به اهمیت داشتن اطلاع از جهان به‌ویژه جهان اسلام خصوصاً اخبار مربوط به کشور شخص شنونده و با توجه به اینکه بعضی از رادیوها که بین المللی است به جهت کثرت خبرنگاران و امکانات و... از اهمیت بیشتری برخوردار است، گر چه ضمناً تحلیلاتی ضد اسلامی هم دارد. و با توجه به اینکه ما (طلاب خارجی) اکثراً اخبار مربوط به کشور خودمان را گوش می‌دهیم نه ایران را، در چنین صورتی استفاده از برق مدرسه برای رادیوهای خارجی چگونه است و همین طور حکم استفاده از نوارهای درسی در صورت ضرورت استفاده و عدم اجازه مدیر مدرسه چه خواهد بود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در فرض مرقوم مدیر می‌تواند بر طبق مصالح وقف
تصرف در آن را مشروط با مراعات امور نماید
و در اینصورت باید اجازه او را بمانند
و الله اعلم.

بسمه تعالی

در فرض مرقوم مدیر می‌تواند بر طبق مصالح وقف تصرف در آن را مشروط به امر یا اموری نماید و در این صورت باید اجازه او مراعات شود،
والله العالم

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: برخی خانواده‌ها مایلند متوفای خود را که از نظر ضوابط بنیاد شهید، شهید محسوب نمی‌شوند، در قطعه مربوط به شهدا در گورستان‌های عمومی به خاک بسپارند، با توجه به اینکه بنیاد مزبور عهده‌دار برخی از هزینه‌های گلزارهای شهدا می‌باشد، آیا دفن غیر شهید در آنجا جایز است؟

بِسْمِ
 مَا بِإِذْنِ مَوْلَى شَرَعِي وَطَبِ
 مَعْرَزَاتِ عَمْرُنُوذِ وَاللَّهِ
 جَابِزِ نَيْبِ وَاللَّهِ

بسمه تعالی

باید با اذن متولی شرعی و طبق مقررات عمل شود و الا جایز نیست، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: زمینی است که ده‌ها سال تا قبل از انقلاب اسلامی قبرستان بوده و میت در آن دفن می‌نمودند. این زمین اشتهار به وقف بودن دارد به طوری که در سال ۱۳۴۴ رژیم طاغوت قصد احداث بنا داشته که امام جماعت محل مخالفت نموده است و از طرفی مزروعی بودن زمین فوق مسلم است، لذا احتمال وقف نمودن آن وجود دارد لکن مدرکی که دال بر وقفی بودن باشد موجود نیست. با عنایت به مطلب مذکور آیا می‌شود در این زمین بنای فرهنگی نمود یا نمی‌شود؟ در خاتمه یادآور می‌شود این زمین، فعلاً داخل محل قرار گرفته و احتمال جلوگیری از دفن مجدد میت توسط وزارت بهداشت نیز می‌رود مع‌هذا نظر شریف‌تان را مرقوم فرمایید.

بِسْمِ
 اَللّٰهُمَّ بِرِضْوَانِكَ هَكَذَا
 وَبِإِذْنِ مَوْلَى شَرَعِي وَطَبِ
 مَعْرَزَاتِ عَمْرُنُوذِ وَاللَّهِ
 جَابِزِ نَيْبِ وَاللَّهِ

بسمه تعالی

اگر مشهور به وقف است حکم وقف دارد و با امکان استفاده از آن در جهت وقف تغییر جایز نیست، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: مسجدی است در مرکز شهر که قسمت وضوخانه قدیمی آن که حدود ۸ متر مربع است به نقطه دیگری منتقل و بلااستفاده در کنار حیاط مسجد مانده است، عده‌ای از مؤمنین تصمیم دارند با توجه به موقعیت خوب آن، آن را به صورت مغازه به عنوان متعلقات همان مسجد ساخته و عواید آن را در جهت حقوق خادم و سایر هزینه‌های همان مسجد مصرف کنند. مستدعی است وجه شرعی آن را اعلام تا در صورت جواز اقدام و باعث رونق و بقای مسجد گردد.

بلی

تبدیل تفسیر وقف جایز نیست؛
بلی اگر احرار از سرود که وضوخانه وقف

نبوده یا برای مطلق مصارف مسجد وقف شده، بی اشکال است

بسمه تعالی

تبدیل و تغییر وقف جایز نیست، بلی اگر احرار از سرود که وضوخانه وقف نبوده یا برای مطلق مصارف مسجد وقف شده، بی اشکال است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: عده‌ای از زائرین محترم بقاع متبرکه طبق معمول قبل که برق نبوده، بر اثر ناآگاهی مبادرت به نذر و روشن کردن شمع در این گونه اماکن می‌کنند که این کار نه تنها نفعی برای امامزاده ندارد بلکه چربی و دود آن باعث از بین بردن کاشی کاری و در نتیجه ضرر و زیان به امامزاده و آلوده کردن محیط امامزاده و مزاحمت برای زائرین می‌شود. لذا مستدعی است در نامه‌ای وجه شرعی آن را بیان تا ان شاء الله مفید به حال امامزادگان علیهم‌السلام باشد. و اصل این نذر چه وجهی دارد؟

برق

در حال حاضر که روشنایی اماکن مذهبی

با برق تأمین می‌شود نذر شمع وجهی ندارد

شرعاً صحیح نیست و اختیار مصرف وجوه بانخص نذر کننده است

بسمه تعالی

در حال حاضر که روشنایی اماکن مذهبی با برق تأمین می‌شود نذر شمع وجهی ندارد و شرعاً جایز نیست و اختیار مصرف وجوه با شخص نذر کننده است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: آیا ساختن دستشویی و وضوخانه در شش یا هفت متری قبر تعدادی از شهدا (حدود شش قبر) در امامزاده یا قبرستانی که متعلق به عموم مردم و محل زیارتگاه مردم بوده و احداث آن از ضروریات محل است و نیز تنها مکان بکر امامزاده و قبلاً هم دستشویی بوده است، شرعاً بی احترامی به قبر شهدا است؟

بسمه تعالی

احداث ساختمان دستشویی در محلی که وقف دستشویی بوده
مانع ندارد بشرطی که هتک حرمت محسوب نشود و تشخیص هتک احترام و عدم آن
با عرف است.

بسمه تعالی

احداث ساختمان دستشویی در محلی که وقف دستشویی بوده مانع ندارد
به شرطی که هتک حرمت محسوب نشود و تشخیص هتک احترام و عدم آن
با عرف است.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: لطفا جواب سوالات ذیل را مرقوم فرمایید.

(۱) چند باب مغازه، چند سال پیش وقف مسجدی شده است، آیا اکنون می‌توان وقف را برگرداند؟

بسمه تعالی
وقف قابل برگرداندن نیست

بسمه تعالی

وقف قابل برگرداندن نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

(۲) زمان وقف، واقف حقی برای خود لحاظ نکرده است. آیا اکنون حقی دارد؟

بسمه تعالی. واقف حقی ندارد

بسمه تعالی
واقف حقی ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

۳) واقف چندین سال است که متولی را مشخص کرده است و برای آینده (تا قیامت) نیز تکلیف را روشن کرده است. آیا در صورت خلاف می‌تواند متولی را عوض کند؟

بسمه تعالی
اگر متولی در ضمن وقف تعیین شده نمی‌تواند او را عوض کند، و اگر
تعیین نشده اختیار با
حاکم شرع است، و در وقت
حکم اضنبی را دارد مگر آنکه
در وقت بر او خود حقی قرار داده
باشد.

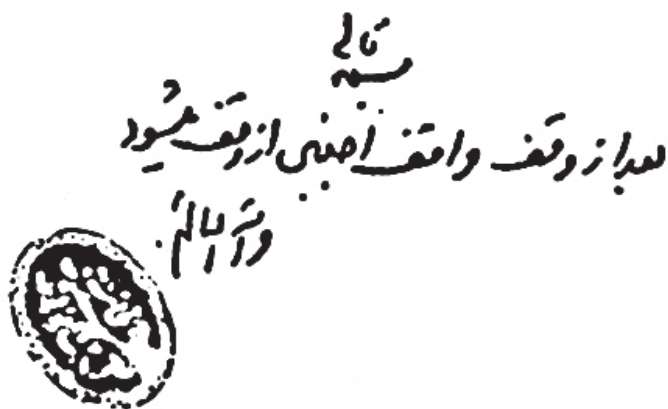

بسمه تعالی

اگر متولی در ضمن وقف تعیین شده، نمی‌تواند او را عوض کند، و اگر تعیین نشده اختیار با حاکم شرع است، و واقف حکم اجنبی را دارد مگر اینکه در وقت برای خود حقی قرار داده باشد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

۴) در صورتی که واقف امروز نیازمند باشد از موقوفات مسجد چیزی به او می‌رسد یا خیر؟

بسمه تعالی

بعد از وقف، واقف اجنبی از وقف می‌شود، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء : با احترام به استحضار حضرت تعالی می‌رساند این شهرداری به منظور ساخت و عمران یکی از خیابان‌های محلات شهر با مشکلی مواجه است که نیاز به حکم کتبی شرعی دارد تا بتوان بدون دغدغه نسبت به اجرا و آسفالت آن اقدام نماید، صورت مسأله بدین گونه است:

قبرستان حصارکشی شده در بر این خیابان واقع است تعدادی قبور خارج از حصارکشی با قدمتی بیش از سی سال در مسیر تعریض و بازگشایی قرار دارند که در معرض ریخت و پاش زباله می‌باشد و چهره‌ای نامناسب و ناهنجار را به وجود آورده است ضرورت ایجاد می‌نماید که هر چه سریع‌تر نسبت به عمران و آبادانی اقدام شود تا یکی از قدیمی‌ترین محلات شهر به شبکه آسفالت شهری بپیوندد، حال با عنایت به این مسأله راهی جز نبش قبر وجود ندارد؛ لذا بنا به ضرورت و نیاز شدید و ایجاد تسهیلات در امر عبور و مرور و ایاب و ذهاب عمومی و نزدیک شدن به فصل زمستان و بارندگی و نیاز شدید اهالی، متمنی است حکم لازم شرعی اعلام فرمایید، قبلاً در جهت رضایت بازماندگان متوفیات مذاکرات لازم حضوراً صورت پذیرفته است.

بِسْمِ
 مَبْرُورِ مُسْلِمَانِ جَائِزِ نِیْسِتِ ، وَ تَصَرُّفِ دَر
 قَبْرِ سَانَ بِرْخَلُوفِ جِهَتِ قَبْرِ سَانَ جَائِزِ نِیْسِتِ
 وَ هِنَا نَحْمَدُ رِجْمُوعِ رِجْمُوعِ سَلَامَتِ مَانُورِ نِیْسِتِ ،
 لَانِ الْمُرَامَاتِ هِیْ ، دَرِ الْمَلَامِ

بسمه تعالی

نبش قبر مسلمان جایز نیست، و تصرف در قبرستان بر خلاف جهت قبرستان جایز نیست و چنانچه در جمهوری اسلامی قانونی باشد، لازم المراعات است، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: اینجانبان بنایی به نام فاطمیه مجاور مسجدی احداث نموده ایم که ساختمان آن در حال اتمام می باشد از آنجایی که فاطمیه مذکور علاوه بر درب ورودی از کوچه اصلی، دیوار به دیوار حیاط مسجد فوق الذکر قرار دارد و می تواند خدماتی مشترک به مسجد داده شود به مانند روضه خوانی مجالس زنانه، آشپزخانه فاطمیه، استفاده بانوانی که با عذر شرعی برای ورود به مسجد مواجه هستند (که به اجبار باید از حیاط بدون سقف استفاده نمایند) و هر مجلسی که در مسجد با کمبود جا مواجه هستند، لذا بر آن شدیم تا بین حیاط و ساختمان فاطمیه، درب ورودی احداث نماییم علی الحال چون احداث درب ورودی به حیاط مقدار حدود شش متر مربع از حیاط مسجد را اشغال می نماید، مضافاً به اینکه حیاط مسجد طبق نظر واقف آن شامل مسائل شرعی اصل مسجد نمی باشد. استدعا داریم با عنایت به مراتب فوق ساخت راه پله و باز نمودن درب به حیاط مسجد از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

بِسْمِ اللَّهِ
 اگر درب مذکور صیاط مسجد را اشغال می کند و حد آن
 تغییر وقف است، جایز نیست
 (۱۱۱)

بسمه تعالی

اگر درب مذکور حیاط مسجد را اشغال می کند و احداث آن تغییر وقف است، جایز نیست، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: اگر کسی درختی را وقف حضرت سید الشهداء علیه السلام نماید که ثمره آن را در راه امام حسین علیه السلام خرج شود؛ واقف که درخت را آبیاری می کند حق دارد به اندازه زحمت خود از ثمره این درخت بردارد یا نه؟

بِسْمِ اللَّهِ
 پس از تقام شدن وقف هرگز تصرف در امور وقف باید زیر نظر متولی شرعی و صلاح وقف باشد.

بسمه تعالی

پس از تمام شدن وقف، هر گونه تصرف در امور وقف باید زیر نظر متولی شرعی و صلاح وقف باشد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای